

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXIII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

II РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 24

София, петък, 23 декемврий

1932 г.

27. заседание

Срѣда, 21 декемврий 1932 година

(Открито отъ подпредседателя Н. Захариевъ въ 16 ч. и 40 м.)

СЪДЪРЖАНИЕ:

Стр.	Стр.
Отпуски, разрешени на народни представители 581	Законопроекти:
Съобщение (писмено) отъ народния представител д-ръ Н. Думановъ чрезъ председателя на Народното събрание за министра на правосъдието, съ което излага какви точки ще бъдатъ засегнати при развиването на отправеното отъ сѣщия къмъ министра запитване относно размѣстването на сѣдии, помилване на арестанти, малтретиране на арестанти и пр. (Прочитане) 581	1) за плащане обезщетения и даване награди на земеделскитѣ стопани при загуби, причинени отъ епизоотии. (Трето четене) 582
Предложение отъ министър-председателя Н. Мушановъ (устно) за сливане двѣтъ половини на настоящата редовна сесия. (Прието) 582	2) за измѣненне и допълнение на закона за данъка върху приходитѣ. (Първо четене — разискване) 582
	Дневенъ редъ за следващото заседание. 592

Председателстващъ Н. Захариевъ: (Звъни) Обявявамъ заседанието за открито. Присѣдствуватъ нужното число народни представители. Заседанието е законно.

(Отъ заседанието отсъдствуватъ следнитѣ г. г. народни представители: Атанасовъ Русенъ, Бояджиевъ Асенъ, Василевъ Василъ, Василевъ Ради, Велчевъ Иванъ, Влаховъ Димитъръ, Димитровъ д-ръ Георги, Димитровъ Коста Желевъ, Дичевъ Петко, Дуковъ Иванъ, Енчевъ Георги, Ивановъ Запрянь, п. Ивановъ Петъръ, Илиевъ Илия, Казанаклиевъ Георги, Кръстевъ Гето, Кършовски Крумъ, Лоловъ Господинъ, Лунговъ Николай, Молловъ Владимиръ, Момчиловъ Стоянъ, Мошановъ Стойчо, Наумовъ Александъръ, Неновъ Атанасъ, Николовъ Лазаръ Ст., Петковъ Борисъ, Петковъ Петко, Пиронковъ Александъръ, Радевъ Георги, Ризовъ Стойне, Русиновъ Костадинъ, Славовъ Кирилъ, Стамболиевъ Никола, Ташевъ Димо, Тодоровъ Димитъръ, Фенерковъ Петъръ Йорд., Филиповъ Стоянъ, Франгя д-ръ Александъръ, Христовъ Димитъръ и Юртовъ Георги)

Съобщавамъ на Събранието, че бюрото е разрешило отпускъ на следнитѣ народни представители:

На г. Иванъ Дуковъ — 1 день;
 На г. Петъръ Попивановъ — 1 день;
 На г. Никола Стамболиевъ — 1 день;
 На г. Иванъ Велчевъ — 1 день;
 На г. Ради Василевъ — 1 день и
 На г. Крумъ Кършовски — 10 дни. Прилага медицинско свидетелство.

Постѣпило е съобщение отъ плѣвенския народенъ представител г. д-ръ Никола Думановъ чрезъ председателя на Народното събрание за г. министра на правосъдието съ следното съдържание: (Чете)

„Г. министре! Стана ми известно, че ще настояте да не ми се позволи да излѣза отъ рамкитѣ на отправеното ми къмъ Васъ запитване. Едно такова формализиране, следъ като толкова факти се изнесоха въ печата, едва ли би било оправдано. За да се избѣгне всѣкакъвъ споръ на тази база, съобщавамъ Ви, че въ запитването си ще засегна следнитѣ въпроси:

1. Виѣшателството Ви, лично Ваше и на Министерството на правосъдието, въ правораздаването: изискване на изпълнителни дѣла, за да се осуетяватъ изпълнителнитѣ действия; извикване на сѣдии-изпълнители въ София за сѣщата целъ; давлениа върху сѣдии, за да решаватъ дѣла въ полза на нѣкои отъ сѣденитѣ се.

2. Незаконни уволнения, размѣствания и назначаване на сѣдии и помощния сѣдебенъ персоналъ.

3. Оскърбително сношаване съ сѣдии и прокурори, на които сѣж предавани заповѣди чрезъ тѣхми подчинени.

4. Монополизиране адвокатската защита въ затворитѣ и корупцията въ самитѣ затвори.

5. Търговия съ помилването на осѣденитѣ и раздаване на амнистията и пр.

Настоящото ми съобщение има за целъ да уясни подадената отъ мене интерпелация и съставлява нераздѣлна частъ отъ нея“.

К. Пастуховъ (с. д): Тукъ има нѣкаква дяволия.

Министър-председателъ Н. Мушановъ: Какво е мислил, че досега не се е формулиралъ, или ние трѣбваше да чакаме, за да се формулира!

Председателстващъ Н. Захариевъ: Има думата г. министър-председателъ.

Министър-председател Н. Мушанов: Г. г. народни представители! Съгласно чл. 127 от конституцията, Царят свиква Народното събрание редовно всяка година. Сесията трае от 15 октомври до 15 декември и от 15 януари до 15 март. Но по някои важни работи Събраниято може да се свика и извънредно. 15 декември стар стил е 28 декември нов стил. Чл. 129 от конституцията разпорежда: „Редовните заседания на Събраниято може да се продължат по взаимно съгласие на царя и Народното събрание“.

Ето защо ще моля Народното събрание да реши двете половини на сесията да се слъят.

Председателстващ Н. Захариев: Които сж съгласни с предложението на г. министър-председателя, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Пристъпваме към разглеждане точка първа от дневния ред — трето четене законопроекта за плащане обезщетения и даване награди на земеделските стопани при загуби, причинени от епизоотии.

Моля г. докладчика да прочете законопроекта.

Докладчик Е. Попов (з): (Прочита законопроекта изцяло, заедно с поправките и прибавките, приети на второ четене)

Г. г. народни представители! Направени сж следните поправки, сж които е съгласен г. министърът на земледелието.

Н. Падарев (д. ст. Ц): Комисията ли ги прави?

А. Буков (з): Г. министърът на земледелието ще трябва да ги направи.

Министър Д. Гичев: Това сж мои предложения, но г. докладчикът ще ги прочете.

Н. Падарев (д. ст. Ц): Комисията ли прави тия поправки?

Министър Д. Гичев: Предложенията сж мои, но г. докладчикът е помолен да ги съобщи на народното представителство.

Н. Падарев (д. ст. Ц): Значи, Ваши предложения сж.

Министър Д. Гичев: Да, мои сж.

Н. Падарев (д. ст. Ц): Тогава нека ги докладва.

П. Денев (р): Г. председателю! Моля за един момент, за да се разберем. Ако има предложения при третото четене, тж се докладват не от докладчика, а се правят по надлежния ред от бюрото на Камарата. То ще трябва да ги ги предложи. Нека пазим реда.

Х. Чолаков (з): Г. министърът прави тия предложения.

П. Денев (р): И министърът когато ги прави, тж се докладват чрез бюрото. Така што аз ще моля да се депозират тия поправки на бюрото и да ни се докладват по надлежния ред. Това е редът.

Министър Д. Гичев: Министърът може да ги направи и така.

Х. Чолаков (з): Четете предложенята, г. докладчик.

Докладчик Е. Попов (з): Въ чл. 4, на третия ред, се заличават думите: „и наградит“.

Въ чл. 14, въ четвъртата алинея накрая, след думата „окончателни“ се прибавят думите „и изпълняема“. След това се прибавя следното ново изречение: „Издаденит въз основа на тжх изпълнителни листове от председателя на арбитражния съд — мирови съдия, подлежат на изпълнение по общия ред“.

Председателстващ Н. Захариев: Които приемат предложенит поправки от г. министра на земледелието, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Които приемат на трето четене законопроекта за плащане обезщетения и даване награди на земеделските стопани при загуби, причинени от епизоотии, така както се докладва от г. докладчика, заедно с предложенит и приети поправки и прибавки от г. министра на земе-

делието, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Пристъпваме към разглеждане на точка втора от дневния ред — първо четене законопроекта за изменение и допълнение на закона за данъка върху приходит.

Г. г. народни представители! Понеже законопроектът е много дълъг, предлагам да се смът законопроектът за прочетен. Които приемат това мое предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Ще се прочетат само мотивит на законопроекта.

Замъстник-секретар Н. Йотов (з): (Прочита заглавието на законопроекта и мотивит към него — вж. прил. Т. I, № 17)

Председателстващ Н. Захариев: Има думата г. министърът на финансит.

Министър С. Стефанов: Г. г. народни представители! Силно измененото финансово и стопанско положение на страната въ последните години; нуждата от изменението на онзи положения от фискалните закони, които може би сж имали смисъл за времето, когато сж били създадени, а най-вече повелителната нужда на момента, държавата да намбри нови приходи, сж наложили на Министерството на финансит грижата да направи обширен преглед на всички закони за пръкит и косвенит облагания. От една година насам непрекъснато се работи въ това направление и въ Министерството има изработени два комплекти, пълни законопроекти, които уреждат пръкит и косвени облагания, като се кодифицират по пръкит данци около 5—6 закони, а по косвенит данци около 10—12 закони. Обаче пред вид на нуждата да се направят известни промъни било въ начина на облагането, било въ процедурата на събирането на данцит, въ които има очевидни несъобразности, които трябва да бъдат отстранени; пред вид на туй, че трябва да се даде възможност тия два голъми законопроекта широко да се изучат, да им се даде гласност, за да могат да си кажат мнението по тжх заинтересованит, всички стопански деятели и организации; пред вид на това, че тжзи два законопроекта не можеха да минат така набързо преди нова година, макаръ че трябва да минат, защото сж въ връзка с новия бюджет, азъ счетовъ за необходимо да направя най-съществент, най-необходимит изменения въ законит за облагането и събирането на пръкит данци, за които целъ внасямъ настоящит два законопроекта. По тази причина тж сж кратки и не изпълняват всички онзи положения въ съществувачит досега закони, които трябва да се изменят съобразно голъмит нови нужди и изменителит се условия.

Азъ считамъ за излишно да дамъ предварително повече обяснения. Мотивит към законопроекта сж доста обширни и посочват съществентит изменения на закона. Сега искамъ г. г. народнит представители да кажат мнението си по законопроекта, следъ което и азъ ще кажа думата си.

Председателстващ Н. Захариев: Няма записани. Ще гласуваме.

К. Лулчев (с. д): Може ли така! Скопци се раздаде законопроектит.

К. Пастухов (с. д): Азъ мисляхъ, че г. министърът на финансит, като все думата, няма да се задоволи само с това, което каза. Пред вид важността на материята, която уреждат тия два законопроекта, които, както каза той, сж работени дълго време и може би разрешават радикално някои данъчни въпроси; пред вид на това, че законопроектит сж раздадени едва снощи и, следователно, г. г. народнит представители, предполагамъ, не сж имали възможност да ги прочетат, азъ очаквахъ, че г. министърът на финансит ще счете за нужно да ни направи едно експозе, за да ни въведе въ дебатит по една материя, която, изглежда, не ни е толкова добре позната, и следъ станалит дебати законопроектът да отиде въ комисията. Затова няма записани народни представители да говорят.

Министър-председател Н. Мушанов: Като няма, значи, одобрявате законопроекта и ще го гласуваме по принцип. Нали искате да работимъ?

К. Пастухов (с. д): Азъ мисля, че не значи това. Ако искате да говоримъ сериозно, значи, че министрит сж длъжни да внасят законопроектит си по-рано и за по-важнит законопроекти да дават достатъчно време на народнит представители да ги проучат и да вземат

думата по тях. Най-после и групите трябва да вземат едно становище по този законопроект. Бихъ казалъ, че това не е редно, макаръ формално да сте прави. Формално, по правилника, може снощи да сж внесени законопроекти и да се разглеждат днесъ. Но законопроектътъ е отъ такова естество, че групите иматъ нужда да се съвещаватъ, защото материята е важна, защото засяга кесията на българския данъкоплатецъ. Азъ мисля, че има народни представители, които желаятъ да взематъ думата по този законопроектъ, но — не го крия — не сж проучили законопроекта поради късото време.

Ето защо ще моля и г. министър-председателя да не се формализира. Пакъ подчертавамъ, че формално, по правилника, той има право да каже: „Сложенъ е законопроектътъ на дневенъ редъ, макаръ да е разладенъ снощи, и щомъ никой не желае да говори, ще го гласуваме и ще отиде въ комисията“.

Обаче предъ видъ важноста на законопроекта, намирамъ, че е добре г. министърътъ да ни въведе въ дебатитъ чрезъ едно експозе, съ което да ни даде освѣтления и да ни изложи становището на правителството. Той взема думата да каже нѣщо, но свърши безъ да направи това изложение, което народното представителство чака.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представител г. Никола Пъдаревъ.

Н. Пъдаревъ (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Вървамъ, ще се съгласите всички, че законопроекти като този, който сега ще разгледаме и гласуваме, не бива да минаватъ бързо въ Народното събрание. Азъ съмъ убеденъ, че и най-компетентнитъ между насъ, ако ги има такива, не сж били въ състояние отъ снощи досега да проучатъ законопроекта даже въ неговитъ общи черти и да могатъ да изпълнятъ дълга си, преди да бжде гласуванъ той по принципъ. Но щомъ правителството се формализира и желае да се разгледа днесъ този законопроектъ, нека ми бжде позволено да подчертая, че то самото ще носи всичката отговорностъ за онова несвършенство на закона, когато той излѣзе отъ Народното събрание.

Министър-председателъ Н. Мушановъ: На три четения ще минава. Азъ ще искамъ само да изоставите практиката на трето четене да поправяте, какъвто обичай имяхте. А има време да се изучи законопроектътъ. Имате и второ четене.

К. Пастуховъ (с. д.): Вие нѣмахте ли време да го внесете овреме?

Министър-председателъ Н. Мушановъ: Г. Пастуховъ! Има правилникъ, който урежда дейността на Народното събрание. Когато нѣма работа, казвате, че нѣма; когато има — не искате да работите. Ще работите!

К. Пастуховъ (с. д.): Азъ протестирамъ! (Възречения отъ мнозинството)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни)

К. Пастуховъ (с. д.): Камарата не работи не по тази причина, а по друга — защото вие не можете да уредите домашнитъ си въпроси.

Министър-председателъ Н. Мушановъ: Азъ имамъ време и за домашнитъ въпроси, и за парламентарнитъ, и за държавнитъ. Имамъ време, имамъ енергия за всички въпроси. А вие идвате тукъ само да правите закачки.

К. Пастуховъ (с. д.): Вие правите скандали. Вече 10 дни разигравате Камарата съ една интерпелация. Не искате да я сложите на дневенъ редъ. (Тропане по банките отъ мнозинството)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни силно)

Министър-председателъ Н. Мушановъ: Интерпелацията ви интересува повече отъ този законъ. Г. Чешмеджиевъ, който снощи пише въ в. „Народъ“, че не работила Камарата, днесъ за пръвъ пътъ го виждамъ тукъ.

К. Пастуховъ (с. д.): Той е постоянно тукъ.

Министър-председателъ Н. Мушановъ: Знаете само да пишете въ вестницитъ, а никой не иде тукъ за работа.

Г. Чешмеджиевъ (с. д.): (Възразява)

К. Пастуховъ (с. д.): Кой ви е прѣчилъ да внесете законопроекта навреме, за да го проучимъ?

Министър-председателъ Н. Мушановъ: Държавната работа ми е прѣчила.

К. Пастуховъ (с. д.): (Възразява)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни) Моля, г. Пастуховъ, зачитайте правилника. Продължете, г. Пъдаревъ.

Н. Пъдаревъ (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Права е забележката, която се направи, че по законопроекти отъ такова естество народнитъ представители, когато ще взематъ думата, ще трябва да се явятъ не само съ собственитъ си мнения, но и съ мнението на омази група, въ която тѣ се числятъ. А, безспорно, въ едно такова кратко време не е възможно една група да вземе становище по всичкитъ въпроси, които се повдигатъ въ законопроекта. Г. г. народни представители! Нека ми бжде позволено да подчертая, че г. министърътъ на финанситъ, който се мъчи да заздрави положението на фиска, да осигури приходитъ, нуждни да се посрѣщатъ онѣзи разходи, които ще ставатъ по наше решение съ бюджета, който ще гласуваме, може да бърза съ внасянето на тия класи законопроекти, защото до днесъ, къмъ края на първата половина на редовната сесия, законитъ, които се обявяха въ тронното слово, че ще бждатъ внесени за разглеждане въ тая сесия на Народното събрание, още не сж готови, за да бждатъ внесени, но азъ смѣтамъ, че никой фискаленъ законъ, като тѣзи двата, които сега ще се разглеждатъ, особено като първия, не бива не само да се разгледа бързо въ Народното събрание, но не бива и бързо да се внася въ Народното събрание. Азъ трябва да подчертая, че въ изготвянето на закони отъ такъвъ характеръ ще трябва да взиматъ участие и всички онѣзи институти, които носятъ отговорностъ за стопанското положение въ нашата страна. И не само държавнитъ институти трябва да взематъ участие. Трябва да взематъ участие и частнитъ, и общественитъ институти, защото съ тѣзи закони, наистина, фискътъ може да осигури доходи на държавата, но може да се нанесатъ и голѣми пакости на стопанството и по този начинъ, по единъ косвенъ пътъ, да се попрѣчи на събирането на държавнитъ приходи.

Г. г. народни представители! Азъ не бихъ желалъ този законопроектъ, като излѣзе отъ Народното събрание, да има въ живота онѣзи последици, които имаха другитъ два закона, които се гласуваха съ надеждата и желанието да се помогне на стопанския животъ на страната. Ние видѣхме какви отрицателни резултати се получиха отъ тяхъ. Дано този законопроектъ, излѣзълъ като законъ отъ Камарата, да нѣма сжщата съдба като онѣзи два закона, за да не се питае утре и вие правителството, и вие народното представителство защо не сме внимавали, когато сме законодателствували.

Нека ми бжде позволено, г. г. народни представители, да се спра на нѣкои отъ въпроситъ, които се засѣгатъ въ този законопроектъ.

Първо, ограничава се освобождаването на лихвитъ отъ влоговетъ въ популярнитъ банки и въ Пощенската спестовна каса отъ данъка, който плащатъ лихвитъ отъ влоговетъ въ другитъ банки. Това ограничение нагледъ е малко. Освобождаватъ се само лихвитъ на влоговетъ до 60.000 л. на семейство, а не на всѣки членъ отъ семейството. Азъ не зная дали въ министерството сж правилни изчисления, като какъвъ доходъ ще има държавата отъ така стѣсненото освобождаване отъ данъкъ лихвитъ на влоговетъ въ Пощенската спестовна каса, но азъ предполагамъ — дано бжда опроверганъ отъ живота — че това стѣснение ще нанесе единъ ударъ на дълото на Спестовната каса. Може да се ява, г. г. народни представители, но азъ привличамъ вниманието на комисията върху това и тя, когато ще разгледа този въпросъ, трябва да внимава добре.

Г. г. народни представители! Пощенската спестовна каса дава възможностъ на държавата да прибира спестванията на българскитъ спестители и да ги влага въ дветъ държавни банки: Земледѣлската банка и Централната кооперативна банка. Въ тия две банки сж вложени спестванията, които Спестовната каса прибира отъ нашитъ спестители. Наистина, една малка частъ отъ тѣзи влогове, около 200—300 милиона лева, е дадена въ заемъ, по всячко друго, около милиардъ и 200 милиона лева, е вложено въ Земледѣлската банка и въ Централната кооперативна банка — въ дветъ банки, които сж призвани да кредитиратъ земледѣлца и занаятчията. Г. г. народни пред-

ставители! Вие знаете колко сж недостатъчни срѣдствата на тѣзи банки, за да подпомогнат тѣзи стопански слоеве въ нашата страна. Затова ние не бива да правимъ нищо, което може да намали тѣзи срѣдства. Може държавата да сполучи да прибере нѣколко стотици хиляди лева повече отъ данъкъ върху приходитѣ, но азъ съмъ убеденъ, че пакостта, която ще се направи на стопанството, ще бѣде много по-голяма, а тогава и загубитѣ за фиска ще бѣжатъ голѣми.

Ето защо, независимо отъ тия 7—8 милиона лева печалба, която има държавата отъ разликата между лихвата, която плаща на вложителитѣ въ Спестовната каса, и лихвата, която получава отъ банцитѣ, на които дава вложенитѣ суми, азъ смѣтамъ, че държавата има голѣмия интересъ да не прѣчи на стопанското развитие на страната, само съ огледъ да се осигурятъ доходи на фиска. Г. г. народни представители! Ако фискътъ ще трѣбва на всѣка цена да получава своитѣ доходи, даже съ цената на спъване стопанското развитие на страната, азъ съмъ увѣренъ, че ние не вършимъ разумна работа, а ще направимъ пакостъ.

Г. г. народни представители! Въвежда се новъ начинъ на облагане на дребнитѣ занаятци, на дребнитѣ търговци — патентовата система. Г. г. народни представители! Ако не бѣше тази подробностъ въ чл. 48 на законопроекта, споредъ която всѣки патентъ се различава отъ следващия, при разлика отъ 2—3.000 л. въ доходитѣ — следователно, една точностъ повече отъ аптекарска въ изчисленията дохода на всѣки единъ отъ тѣзи данъкоплатци — азъ бихъ разбралъ въвеждането на тази патентовата система, за да се освободятъ данъкоплатцитѣ отъ риска да иматъ разпавани съ държавни чиновници, които може-би нѣма да бѣдатъ много внимателни къмъ стопанскитѣ интереси на данъкоплатеца и къмъ дълга си справедливо да бѣде разпределенъ данъктъ на данъкоплатцитѣ. Но при това толкова точно опредѣляне на дохода, за да се опредѣли патентътъ, азъ смѣтамъ, че съ това нововъведение ние ще поставимъ занаятчиитѣ, дребнитѣ търговци, по-големата частъ отъ нашитѣ данъкоплатци, въ едно много неизгодно, много тежко положение, защото тѣ сж длъжни да платятъ предварително данъка си поне за шестъ месеца. Г. г. народни представители! Вие знаете какви данъкоплатци сж всички тѣзи хора, които едва ще иматъ до 40.000 л. годишенъ доходъ. Да искате отъ тѣхъ предварително да имъ се събере данъктъ, това може да бѣде една добра мѣрка отъ гледна точка интереситѣ на фиска, но представяте ли си въ какво положение ще поставите вие тѣзи данъкоплатци, тѣзи еснафи, тѣзи малки търговци? Азъ смѣтамъ, че не сж времената за излизане съ такова законодателство предъ тѣхъ. И азъ съмъ убеденъ, че ако г. министърътъ, преди да внесе тоя законопроектъ тукъ, бѣше пожелалъ да чуе съображенията и на занаятчи, и на търговски камари — а азъ смѣтамъ, че законопроекти като този наложително трѣбва да бѣдатъ проучени отъ ония, които ще бѣдатъ засегнати — азъ съмъ убеденъ, казвамъ, че това положение, въ тази му форма, нѣмаше да бѣде внесено въ законопроекта. Въ всѣки случай азъ привличамъ вниманието на комисията и моля да се спре на този въпросъ; той не е толкова лекъ и не бива да мине незабелязанъ отъ Народното сѣбрание.

Г. г. народни представители! За васъ и за насъ въпросътъ ще трѣбва да бѣде ясенъ. Азъ не зная дали той не е ясенъ и за правителството. Ние смѣтаме, г-да, че въ времена като днешнитѣ сме длъжни да направимъ всичко възможно, за да подкрепимъ и еснафъ, и индустрия, и търговия, и кредитни учреждения. Или сме противъ тѣхъ и желаемъ да имъ създадемъ спънки по единъ или други поводъ? Поводътъ въ случая много благороденъ — да дадемъ срѣдства, да дадемъ приходи на държавата. Но, г. г. народни представители, вие знаете какво е положението на кредитнитѣ институти днесъ. И когато чрезъ фискалитѣ си мѣроприятия ние ще се доближимъ до тѣхъ, да внимаваме да не имъ нанесемъ последния соудъ де гресе, последниятъ ударъ, отъ който тѣ много зле ще се почувствуватъ. И върху този въпросъ азъ смѣтамъ, че въ комисията вие ще трѣбва много да внимавате. Времената сж такива, че всѣко невнимание може-би да разстрои сложната стопанска машина. Г. г. народни представители! Знайте, че и най-малката бурмичка въ стопанската машина е съ значение, и ако вие я премахнете, ще почне да скърца, а може-би и да спре стопанската машина. И когато законопроектитѣ се внасятъ въ времена като днешнитѣ, тѣ не бива да излѣзатъ отъ Камарата недостатъчно проучени и безъ да се държи смѣтка за всички оцѣни интереси, които ние ще трѣбва не само да пазимъ, а и много пѣти да поощряваме.

Азъ не мога да разбера много отъ тѣзи постановления въ подробности, тѣй, както тѣ сж прокарани. Защо непре-

мѣнно въ тия времена ние ще трѣбва по такъвъ единъ косвенъ начинъ да прибѣгваме къмъ увеличение на данѣцитѣ? Защото, г. г. народни представители, не е увеличение на данѣцитѣ само когато въвеждашъ единъ новъ данѣкъ; и тогава, когато създавашъ нови размѣри на данѣцитѣ, по-големѣ отъ съществуващитѣ, то е пакъ едно увеличение на данѣцитѣ. Може ли днесъ г. министърътъ на финанситѣ по този начинъ да процедурира? Азъ смѣтамъ, че този въпросъ той си го е поставилъ, когато е внасялъ настоящия законопроектъ и го е разрешилъ въ смисълъ, че може. Остава Народното сѣбрание и комисията много добре да обмислятъ. И азъ смѣтамъ, че добре е да се поиска и мнението на компетентнитѣ стопански институти или поне на компетентнитѣ стопани, за да не би съ този законопроектъ, като дадемъ възможностъ на г. министъра на финанситѣ да уреди своя бюджетъ, да унищожимъ бюджетитѣ на частнитѣ стопани, които бюджети е необходимо да функциониратъ правилно, за да може и държавниятъ бюджетъ да функционира правилно, и които трѣбва да бѣдатъ завършени така добре, както г. министърътъ на финанситѣ иска неговиятъ бюджетъ да завърши.

Ето защо, г. г. народни представители, като вземамъ думата по този законопроектъ, така набързо поставенъ на наше обсъждане, който изисква обстойно и дълбоко проучване отъ всѣкого отъ насъ, за да може спокойно да каже, че е изпълнилъ дълга си, и като спирамъ вниманието ви върху тѣзи нѣколко въпроса, азъ смѣтамъ, че законопроектътъ, когато отиде въ комисията, ще бѣде подложенъ на обстойно проучване. И азъ се надѣвамъ, че самъ г. министърътъ на финанситѣ ще пожелаетъ неговиятъ законопроектъ да нѣма сѣдбата на законитѣ, които неговитѣ колеги внесоха да гласуваме и ние ги гласувахме, за да не би положението му, като министъръ на финанситѣ, да стане много по-тежко, отколкото е днесъ.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата на родниятъ представителъ г. Андрея Ляпчевъ.

А. Ляпчевъ (д. сг.): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Двата законопроекта сж свързани. Би трѣбвало да ги разгледаме едновременно. Тѣй следва и тѣхниятъ редъ.

Направи се възражение досежно бързината, съ която се внася настоящиятъ законопроектъ. Тя е наистина голѣма. Азъ едва сега можахъ да получа законопроекта, защото снощи не се случихъ въ Сѣбранието, за да мога да го получа.

Н. Пѣдаревъ (д. сг. Ц): Снощи въ 7 ч. го разладаха.

А. Ляпчевъ (д. сг.): Азъ бѣхъ до известно време тукъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Г. Ляпчевъ! Защо говорите така! При бившето управление сме гласували по принципъ нѣколко законопроекти отъ голѣма важностъ, безъ да вземе нѣкой думата, и направо се пращаха въ комисията. Спомняте ли си колко законопроекти минаха така? Само тази бележка правя.

Н. Пѣдаревъ (д. сг. Ц): Г. министъръ-председателю! Мислите ли, че този законопроектъ е отъ онѣзи, които могатъ така да минатъ?

Х. Чолаковъ (з): Нѣкой пѣтъ викате противъ правителството, че не бързало, а сега викате, че бързало!

К. Пастуховъ (с. д): Искало се е отъ съответния министъръ да се приеме известенъ законопроектъ по принципъ, да се изпрати въ комисията и после да станатъ дебати, а не сме го искали ние.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Мѣчно може да ви се угоди!

А. Ляпчевъ (д. сг.): При все това, дълженъ съмъ да кажа мнението си върху законопроекта.

По принципъ много има да се говори, но не върху тия законопроекти. Много има да се говори върху онова, което предстои да се направи въ цѣлата наша данѣчна система въ свръзка съ финансовото положение на държавата. Обаче азъ се питамъ: е ли нашата държава въ такова време, за да може да се засѣгатъ тия въпроси? За мене — не.

Г. министърътъ на финанситѣ смѣта — споредъ онова, което слушахме отъ него, но не съ това, което е внесълъ тукъ — че ни е сезиралъ съ законопроекти, които ще кодифициратъ съществуващитѣ многобройни закони по дадена материя. Тази кодификация, ако тя се състои, както

каза преди малко г. министърът на финансите, въобще сжественитъ промѣни, които той предлага съ внесенитъ законопроекта, споредъ менъ нѣма да стане, защото съ тия проекти нищо ново не се допринася. Може би ще има нѣкои нѣща, които ще се изгладятъ. Може би ще бѣде по-практично да имаме единъ законъ по една материя, вмѣсто 4, 5 или 10 — всичко това е хубаво; но съ тѣзи законопроекта не се прави нищо сжществено досежно нашата данѣчна система.

Министъръ С. Стефановъ: Г. Ляпчевъ! Позволете: само най-бързитъ, неотложнитъ реформи се прокарватъ.

А. Ляпчевъ (д. ср): Така. — Всичко онова, което почти цѣла година слушахме да се говори, че ще бѣде направено — макаръ да не бѣхъ цѣлата година тукъ — сега се поправя, споредъ приказката: „Обещахъ ти много да ти пиша и ти пиша много, защото нѣмамъ време да мисля; като помисля повечко, ще ти пиша по-малко“. И наистина, добре е станало, че сте имали време да помислите.

Нѣкой отъ мисзинството: За 8 години туй сте научили, г. Ляпчевъ.

А. Ляпчевъ (д. ср): Сега излизате съ едни законопроекта, които нищо ново нѣма да допринесатъ. Излизате съ едни по-кратки законопроекта, които действително могатъ нѣщо да поправятъ, безъ, обаче, да се засѣга каквато и да е данѣчна система, дори азъ бихъ казалъ, безъ да се засѣгатъ нѣкакви особени принципи. Но, разбира се, всѣка промѣна въ единъ законъ има своето значение общо и частно.

Тѣзи законопроекта сж внесени поради нуждата, една или друга, на държавнитъ финанси. Това ще каже, въ връзка съ постѣпленията отъ ония данѣци, които проекти тѣ засѣгатъ. Азъ се надѣвахъ, че г. министърътъ на финансите, като взе думата, ще направи изложение, за да видимъ какво е собствено постѣплението отъ тия данѣци. Това щѣше да бѣде много полезно, защото то щѣше най-силно да аргументира нуждата отъ промѣнитъ, които ни се предлагатъ. Не го чухме. Това щѣше да бѣде толкозъ повечко интересно затуй, защото може да има предположението, че постѣпленията страдатъ не само поради туй, че стопанското положение е стѣснено, не само поради туй, че сжествуващитъ закони сж недостатъчни, а и по други причини, които би трѣбвало да се премахнатъ, да се коригиратъ. Най-после да приемемъ, че тая корекция ще стане съ тия законопроекта. И въ това отношение има нѣщо много поучително. Поучително е, че финансовата властъ, споредъ тия проекти, иска да бѣде по-самостоятелна, по-абсолютна. Като се прочетатъ всичкитъ тия промѣни, впечатлението е, че Финансовото министерство ще решава по известни въпроси даже безапелационно; единично, отъ сѣмитъ финансови органи, ще се решаватъ въпроситъ за обложитъ на данѣкоплатцитъ. Въпросъ много сериозенъ, г-да. Азъ правя една концесия на днешното управление — че тъкмо то идва да прави тия предложения. Азъ бѣхъ много чувствителенъ, когато, бидейки на това мѣсто, гдето сж днешнитъ министри, слушахъ отъ тѣхъ (Сочи земледѣлцитъ) да се говори какъ ще се заличаватъ данѣцитъ. Бѣхъ много чувствителенъ, но днесъ усѣщамъ едно довольство, дори ако щете лично, че тая инициатива се взема отъ днешното правителство, когато ни едно правителство въ миналото не е вземало подобна инициатива — инициативата за прокарване абсолютното решение отъ страна на финансовата властъ. При едни добри чиновници, при единъ добъръ редъ, какъвто би трѣбвало да се предполага въ една добре уредена държава, най-после човѣкъ би казалъ: е, добре. Дали това е така, то е другъ въпросъ; азъ само поставямъ въпроса.

Разглеждането на промѣнитъ, които ставатъ съ настоящия законопроектъ за измѣнение закона за данѣка върху приходитъ, предполага едно съпоставяне на всѣки новъ членъ съ сжествуващитъ постановления. Ще се съгласите, г-да, че такова съпоставяне мене поне не ми е възможно сега да направя. Би трѣбвало въ самия законопроектъ да ни се дадѣха и ония постановления отъ действащия законъ, които се промѣнятъ. Това опущение го казвамъ не въ укоръ на министра на финансите. Изобщо у насъ се скѣпимъ на хартията и трѣбва сега г. г. народнитъ представители сами да потърсятъ сжествуващитъ закони и да ги сравнятъ съ новитъ постановления. Въ други парламенти сж малко по-щедри къмъ хартията и по-взискателни къмъ чиновничеството: срещу всѣки новъ текстъ се поставя сжествуващиятъ текстъ. Така че, като нѣмамъ подъ рѣжка сжествуващитъ постановления, не мога да разглеждамъ детайлно настоящия законопроектъ.

Има, обаче, нѣкои по-обща положения, на които ще се спра. Едно отъ тѣхъ е изтъкнато вече отъ г. Пядарева — досежно влоговетъ. Друго едно, което той тоже засегна и по което азъ искамъ да припомня на г. министъра на финансите малко история, е досежно патентитъ. Тѣй както е установено въ измѣнения съ § 26 отъ законопроекта чл. 48 отъ действащия законъ, опредѣлятъ се категориитъ данѣкоплатци — занаятчи или търговци — по отношение размѣра на прихода и тоя на данѣка, като се казва: до 20.500 л. приходъ отъ занаятието си — забележете цифрата 20.500 л. — ще плащатъ 200 л.; отъ 20.501 л. до 22.000 л. — ще плащатъ респективно 320 и 400 л., и т. н.; съ една голѣма точностъ се опредѣлятъ приходитъ на данѣкоплатцитъ и данѣктъ имъ, т. е. ще платятъ едни фиксирани такси, или, както тукъ се поменава, данѣкъ-патентъ. Г. г. народни представители! Това е несъмвѣстимо съ резултата, който се чака. Резултатътъ, който се чака, е, че единъ чиновникъ, заедно съ единъ представител отъ занаятието, ще опредѣля тия такси — така е казано, г. министре, въ законопроекта. И тѣй, сега финансовиятъ агентъ или началникъ ще каже: вие, господине, имате толкова приходъ и ще платите толкозъ данѣкъ. — Ще има единъ съветникъ или експертъ и той ще потвърди или ще откаже опредѣленото облагане — ще иска да се опредѣли повече или по-малко — и въпросътъ ще отиде въ контролната комисиия. И съ това всичко се свършва. Сега, г-да, пита се: какви резултати ще даде това? Защото, като нѣма декларации, ще се върви намѣрки. Самото донасяне не е казано — тѣй поне се вижда отъ законопроекта — какъ ще стане. Едно време имаше патентъ, но затуй пъкъ и тамъ имаше едно, да го речемъ, правилотворяване, както се казваше едно време въ България, една регламентация: казваше се, че населено мѣсто съ толкова и толкова хиляди души, по тия и тия занаяти и професии, и съ оборотъ такъвъ или онакъвъ, попада въ тая и тая категория — първа, втора, пета, дванадесета — не ги помня добре колко бѣха — и споредъ категорията и разнитъ видове занаятиа опредѣляше се една сума за патентъ. Това сега го нѣма, сега това ръководство липсва. Когато сжествуваше това ръководство, по силата на нѣщата, полека-лека — не чрезъ закони, а по една нужда, чувствувана отъ самата финансова властъ — се измѣни практически начинътъ на процедиране. Измѣни се затуй, защото ония, които облагаха, искаха да питатъ съвѣстата си: този човѣкъ ще го обложимъ съ толкозъ по еди-коя-си категория — нека разберемъ какъвъ му е приходътъ. И попадаха на тѣзи изчисления, които сж посочени тукъ. Шомъ попадаха на тѣзи изчисления, тогава такситъ ги опредѣлятъ по тѣзи изчисления. И сега се сведе въпросътъ къмъ декларационната система, която е единъ напредѣкъ, но която има много неудобства за финансовата властъ. Неудобна е за нея. Тя нѣма тази възможностъ, безъ да се допитва, безъ да провѣрва, само да опредѣля.

Но мене ми се струва, че тая властъ, която иска да си присвои такова едно право днесъ, което ни завежда 30 години или 40 години даже, ще кажа азъ, практически назадь, на другия денъ, когато отиде да събира обложения патентъ, ще срещне много голѣма съпротива, защото, преди всичко, обязательно ще има много голѣми несправедливости — при най-добра воля въ финансовата властъ, дори като изключимъ ония дефекти, които мнозина отъ насъ предполагатъ въ финансовитъ чиновници.

Всичко това ще възбуди у данѣкоплатцитъ едно голѣмо негодувание. И мене ме е страхъ, да не побърза финансовиятъ министъръ при идното бюджетно упражнение да поправя този законопроектъ.

Сега, г-да, тукъ има много нѣща, по които може да се говори, но тѣ не сж отъ такова голѣмо значение. Има действително нѣща, които съпадатъ съ стопанската промѣна — известни намаления и известни увеличения, които можемъ да поправимъ, било въ комисията, било при второто четене на законопроекта. Но ще приповторя, че азъ се съмнявамъ, какво многото властъ, която се дава на Финансовото министерство, ще допринесе нѣщо добро. Финансовиятъ министъръ може да каже: ама какъ ще се разглеждатъ тѣзи декларации!

Слушахъ го азъ въ една отъ неговитъ речи тукъ да казва, че намѣрилъ 36.000 декларации неразгледани и за това било виновно управлението, което той наследилъ, понеже не ги разгледало. Мене ми направи впечатление това — 36.000 декларации по данѣкъ занаятието само за столицата, ако се не лъжа, останали неразгледани — и направихъ справка. Отъ справката се оказа, че тъкмо на наследника предстоеше да разгледа тѣзи декларации, а не на предшественика му, защото тѣ бѣха за годината, която следва. Значи, нѣмаше защо да се хвърля вината върху

миналото. Г. министърът на финансите смътнал, че за него е мъчно да разгледа тъзи 36.000 декларации. Разбира се, това не е лесно. За това трябва да има персонал.

Азъ не зная сега какъв процент разходъ се произвежда при облагането и събирането на нашите пръки данъци. Въ това отношение г. министърът на финансите би допринесъл много за всички ни, па и за себе си, бихъ казвал, ако ни дадеше сведения, при тази ситема съ декларациите и т. н. какъв разходъ се произвежда за облагането и събирането на пръките данъци — високъ ли е той, низъкъ ли е. Нѣма съмнение, че ако този разходъ е много високъ, той ще намѣри мотиви за едно или за друго; но ако пъкъ е много низъкъ, може да се поувеличи и подобри персональт. Азъ не зная днесъ-заднесъ какво съставлява този разходъ, но зная, че той е единъ отъ най-низките въ сравнение съ другите държави.

Финансовото министерство у насъ има една много лоша практика. То, горкото, иска да даде примѣръ за икономии и работата съ неговите икономии се свежда до единъ абсурдъ: за да даде примѣръ, то прави икономии гдето трябва и гдето не трябва, и свършва съ това, че пакости на собственото си дѣло, за което, боже, е призовано. А за прилагането на известна данъчна система, тъй както бѣше у насъ, напр., съ декларациите за облагане съ данъкъ занятии и съ допълнителния данъкъ върху общия доходъ, естествено е, че ще има разходъ, естествено е, че ще има персонал. Но тоя персоналъ трябва да си гледа работата. Гледалъ ли си я е?

Едно доказателство, не въ вина на него, но въ вина на всички, е това, че ние това лѣто опростихме, мисля, милиарди — казахте Вие, г. министри — всевъзможни данъци отъ 1877 отъ 1878 г. и т. н. А това ни единъ просвѣтенъ човѣкъ по финансовите въпроси въ чужбина не може да го разбере. Той знае, че може да има единъ срокъ отъ три, или максимумъ петъ години, въ който трябва единъ данъкъ по единъ, по другъ, по трети начинъ да се очисти. Ако е възможно да се събере — нека да се събере, нека се заплати отъ данъкоплатеца; ако не го плаща — да се събере по езекутивенъ начинъ; ако и това е невъзможно, не Народното събрание, а фискалната властъ ще предложи на Народното събрание, поради несъбираемостъ, всичко това да се заличи. Но не трябва да остава впечатление въ страната, че ние даваме възможностъ за опрощаване данъците и ачигъзиратъ въ България да излъзатъ по-силни, отколкото добросъвестните хора, и който закъснѣе да плати, който не плати, и т. н., въ края на краищата по простия фактъ, че е закъснѣлъ, че много години минали, да му заличимъ данъка, защото действително данъкътъ станалъ несъбираемъ. Къде е тамъ мъжнотията? Сжщото е и по въпроса за облаганятия.

За персонала. Той може да е малко. Дайте ни сведения, за да го допълнимъ — ако искате да оправите работите. Въ това отношение трябва да насочимъ усилията си всички. Но както сега правите, увѣрявамъ ви, че нищо не допринасяте.

Въ втория законопроектъ, по който нѣма сега какво да говоря, има само едно или две положения, които за непознаващите работите съставляватъ новизна. Едното постановление е, че вмѣсто „глоба“ се казва „лихва“. Но това не е ново; още въ 1901 г. въпросътъ е билъ проучванъ и е решено, вмѣсто „глоба“, да се казва „лихва“. Следъ това, вмѣсто „лихва“ остана „глоба“ — което сега пакъ се промѣня. Добре, ще видимъ и „лихвата“, ще видимъ какъ ще бѣде тя наредена практически. Но за да може практически тая лихва да бѣде приложима, иска се единъ персоналъ много добре подготвенъ. Има ли го? Ще видимъ.

Азъ нѣма да се спирамъ по надълго върху тѣзи законопроекти, защото тѣ нищо особено ново не донасятъ. Въ комисията и при второто четене тѣ могатъ да се разгледатъ по-сжществено. Но припоптарямъ: съ тѣзи законопроекти финансовата властъ добива едни права, които не очаквахъ, че ще ѝ се дадатъ отъ днешното мнозинство. Добре е да ги даде, за да си поправи грѣшката, че данъците не трябва да се заличаватъ. (Ржкоплѣскания отъ сговористите)

Председателстващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представител г. Иванъ Лѣкарски.

И. Лѣкарски (д. сг. Ц): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Когато снощи повдигнахъ въпросъ, законопроектътъ за данъка върху приходите да не се поставя на дневенъ редъ за днесъ, защото смѣтахъ, че народното представителство съзнава, какво този законопроектъ е важенъ — и не само важенъ, но той е и много обемистъ, и защото ни бѣше раздаденъ снощи много

късно, и за една вечеръ не ще можемъ да го прегледаме и да го съобразимъ съ сжществуващите законоположения, за да можемъ да дадемъ една правилна преценка по отношение на него — азъ мислѣхъ, че бѣхъ правъ. Ако сега азъ трябва да излъза на трибуната, при липсата на други оратори, азъ искамъ да вѣрвамъ, то не е защото не сжществува интересъ къмъ законопроекта, за който самъ г. министърътъ въ своите мотиви признава, че е отъ голѣмо значение — но защото народното представителство действително не е имало фактическа възможностъ да проучи законопроекта.

Ето защо, макаръ че излъзохъ на трибуната, дълженъ съмъ да отбележа, какво не съмъ ималъ и азъ самия — при недостатъчната компетентностъ, която имамъ по тия въпроси — възможностъ да изпълня своя дългъ и да дамъ една по-обстойна преценка на предложението законопроектъ.

Г. г. народни представители! Азъ не виждамъ мотиви къмъ законопроекта, не виждамъ кои сж били съображенията на г. министра на финансите, за да бѣде внесенъ този законопроектъ. Азъ чета въ тия мотиви, така както сж тукъ, че ще намѣримъ съображенията на г. министра въ мотивите на законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за пръките данъци. Обаче такъвъ законопроектъ до днесъ въ Камарата не е внесенъ. По всѣка вѣроятностъ, предполагало се е, законопроектътъ за пръките данъци да бѣде внесенъ по-рано, и затуй г. г. чиновниците сж писали въ мотивите на разглеждания законопроектъ, че съображенията на министра за внасянето на този законопроектъ ще ги намѣримъ къмъ мотивите на внасяния досега законопроектъ за пръките данъци; и безъ да съгледа, г. министърътъ е приподписалъ тѣзи мотиви.

Ето защо азъ съмъ правъ, като казвамъ, че не виждамъ въ така поднесенъ ни законопроектъ мотивите на г. министра, за да можемъ и да се ориентираме кои сж били голѣмите съображения на г. министра да внесе сжществени измѣнения въ закона за данъка върху приходите.

Наистина, въ нѣкои бележки по отдѣлните параграфи г. министърътъ дава нѣкои съображения, за измѣненията, които се правятъ, но тѣ не сж достатъчни. Азъ смѣтамъ, че законопроектътъ предлага на нашето обсъждане и разрешаване доста сжществени измѣнения на досега сжществуващия законъ, измѣнения, които ще внесатъ цѣла пертурбация въ данъчното облагане по отношение на цѣли съсловия. Не малка е, както и самъ г. министърътъ признава, промѣната, която се върши по отношение облагането на занаятчи и търговци, които иматъ чистъ доходъ до 40.000 л. А това сж $\frac{3}{4}$ отъ тѣзи съсловия, това сж $\frac{3}{4}$ отъ всички тия, които сж били облагани съ данъкъ върху приходите — дребни занаятчи, дребни търговци — които фактически въ днешно време не могатъ да реализиратъ единъ доходъ до 40.000 л. Тѣ ще трябва да бждатъ облагани по една нова система. Това е системата на патента, която ги поставя въ положение да бждатъ принудени да затварятъ своите малки дюкянчета, да преустановятъ своята търговия и своите занаяти, защото никъде въ законопроекта не е казано какво ще правятъ тия дребни занаятчи и търговци, като нѣматъ възможностъ, поради кризата, която сжществува, да изплатятъ своите задължения и своите данъци. Какво ще трябва да направятъ, споредъ новото данъчно облагане, тѣзи занаятчи, за да се снабдятъ съ патентъ и да практикуватъ занаятието си, ако не платятъ данъците си? Въ сжщия законопроектъ е казано, че безъ патентъ не ще могатъ да практикуватъ занаятието си, а онѣзи, които въпрѣки това продължаватъ да упражняватъ своето занаяти, ще бждатъ принудени административно да спратъ да го упражняватъ.

Ето защо азъ казвамъ, че въ настоящия законопроектъ на пръвъ погледъ може би да има формално измѣнение на начините на облагането, но въ сжщностъ това сж начини, които внасятъ цѣла пертурбация въ досегащото данъчно облагане и които поставятъ предъ едно страшно изпитание редица наши стопански слоеве и главно дребните сжществувания, дребните търговци и занаятчи.

Г. г. народни представители! Макаръ, както казахъ, да нѣма къмъ мотивите на законопроекта онѣзи съображения, които г. министърътъ на финансите е ималъ при внасянето на този законопроектъ — препрашайки ни къмъ мотивите на законопроекта за пръките данъци, който още не е внесенъ — но отъ духа на законопроекта, отъ измѣненията, които се предлагатъ, доколкото можахъ да схвана, целите, които преследва г. министърътъ на финансите съ настоящите измѣнения, сж, главно, да

се пригодят облаганията към нуждите на държавата, да се получат по-големи доходи и, от друга страна, събирането на последните да бъде по-добре осигурено.

Доколку тия две цели се постигат съгласно законопроекта, това е отдалечен въпрос. По моята скромна оценка, обаче, предлаганите изменения няма да постигнат въ очакванията размах поставените цели. Законопроектът, както казах, изхожда едвали не от нуждите на фиска без да се държи достатъчно сметка за положението на данъкоплатеца.

Съгласно законопроекта се цели, първо, да се създадат нови обекти за облагане, каквито се предвиждат въ § 10 на законопроекта, като се премахват някои досегашни облекчения на индустриални предприятия и капиталите. По този начин, според моята преценка, ще се затрудни и без това затрудненото прииждане на чужди капитали за раздвижване на стопанския и индустриалния живот въ страната. Това положение признава и г. министърът на финансите. Въ мотивите си по § 10 — самичък е почувствувал нужда да обясни това изменение, което се прави — той казва: (Чете) „Днес, когато всички тѣзи данъчни облаги трѣба да се преустановят“ — касае се за съществуващите облаги на нашите индустриални предприятия — „за да се помогне на намиращите се въ криза държавни финансии, естествено е, да се върнемъ къмъ едно третиране на чуждите и мѣстни капитали, още повече, че целта — да се насърчи прииждането на чужди кредити за раздвижване на нашия стопански живот — днесъ едвали ще се постигне, поради съществуващите вадутни и други ограничения въ другите страни“.

Ако и безъ това не може да привлѣчемъ чужди капитали у насъ за раздвижване на замръзали ни стопански животъ, азъ смѣтамъ, че тогава ненуждно бѣше това изменение, което се прави, щомъ няма да ги има тия капитали. И при най-малката вѣроятностъ за привличане на такива капитали, налагаше се най-голяма осторожностъ въ това отношение, за да можемъ поне отчасти да привлѣчемъ тѣзи капитали, отъ които се чувствува не малко нужда въ страната за раздвижване на стопанския ни животъ.

Друга една целъ, която, споредъ моята преценка, преследва законопроектъ, това е да се обхванатъ повече данъкоплатци и повече доходи за облагане, съ което да се увеличатъ приходите на фиска. Споредъ менъ, съ този законопроектъ се изменя базата на самото облагане, макаръ и не цѣлостно, а частично. Следъ като нееднократно отъ дълго време печатать известяваше, че въ Министерството на финансите се готви единъ новъ цѣлостенъ законопроектъ за облагане съ данѣкъ приходите, трѣбваше да се намѣримъ предъ едно такова частично изменение, направило съ настоящия законопроектъ, но въ сѣщото време, както имамъ случая да подчертая, такова, съ което се правятъ много съществени изменения.

Едно такова съществено изменение азъ смѣтамъ, че се внася съ § 1 отъ законопроекта, съ който се изменя съществуващия чл. 4 отъ закона за данѣка върху приходите. Досега се освобождаваха отъ данѣкъ върху приходите спестяванията въ кооперативните сдружения и въ Пощенската спестовна каса, първите — когато сѣ въ размѣръ до 20.000 л., а вторите — до 60.000 л. поотдѣлно за всички лица на едно семейство, независимо отъ колко члена се състои то. Днесъ съ изменението се ограничава размѣръта на освободените отъ данѣкъ спестявания, влогове въ казаните учреждения въ смисълъ, че определените размѣри важатъ за цѣлото семейство, а не за всѣко лице поотдѣлно, въ кооперативните сдружения до 20.000 л., а въ Спестовната каса до 60.000 л.

Г. г. народни представители! Азъ смѣтамъ, че съ това изменение няма да се постигне нѣщо съществено за фиска, но се нанася единъ ударъ на спестяванията. Тия спестявания сѣ предимно на дребни съществувания — деца, слугини, домакини и т. н., които често пѣти отдѣлятъ отъ зѣлка си, за да направятъ малки спестявания, които за по-голяма гаранция ги внасятъ или въ Спестовната каса или пъкъ въ мѣстните кооперативни сдружения. Днесъ съ това ограничение, което се прави, не само ще се нанесе ударъ на тия спестявания, като спестителите ще предпочитатъ да внасятъ своите спестявания, вмѣсто въ кооперативните сдружения или въ Спестовната каса, въ предприятия и банки съ съмнителна сигурностъ и по този начинъ ще изложимъ на рискъ самите спестявания, но, отъ друга страна, ние ще намалимъ възможността на кооперативните сдружения да събиратъ своя капиталъ посредъствомъ тия спестявания, които днесъ сѣ въ единъ голѣмъ размѣръ. Ето защо казвамъ, че съ това изменение,

че съ това нововъведение не само не ще се допринесе нѣщо съществено за фиска, въ смисълъ да се увеличатъ доходите на държавата, но се нанася единъ ударъ на дребните спестявания или, по-право, на спестяванията въ кооперативните сдружения и въ Пощенската спестовна каса.

Азъ не мога да не спра вашето внимание и върху едно друго изменение, което се прави. То е, че съ настоящия проектъ се сумиратъ доходите за облагане на съпруга и на съпругата, независимо отъ това дали съпругата има свои отдѣлни доходи отъ имоти, които не принадлежатъ на семейството, които не принадлежатъ на стопанството. Безспорно, целта, която се гони съ законопроекта, е да се постигне единъ обектъ на облагане, въ размѣръ на повече отъ 80 хиляди лева, както и по законопроекта, и да се създадатъ по-големи доходи за държавата. Азъ не знамъ, дали съ тия постановления на законопроекта няма да се нанесе ударъ на съществуващата патриархалностъ въ нашите семейства; дали поради желанието да се избѣгнатъ тия данъчни облагания няма да се създадатъ условия да се раздробяватъ семействата, за да се избѣгнатъ тия данъчни облагания. И отъ тази гледна точка, мене ми се струва, че предлаганата реформа е нецелесобразна.

Г. г. народни представители! Азъ не мога да не се спра на § 16 отъ законопроекта. Докато въ таблицата на облаганията, която бѣше къмъ чл. 25 на съществуващия досега законъ за облагане лицата съ данѣкъ върху дохода, размѣръта на дохода, необлагаемъ съ данѣкъ върху общия доходъ бѣше 100.000 л., сега се намалява на 80.000 л. Г. министърътъ обяснява намалението съ това, че покупателната стойностъ на лева въ вътрешността на страната била увеличена. Азъ не знамъ какво съдържание ще трѣба да внесемъ, отъ каква гледна точка ще трѣба да си обяснимъ това разбирание на г. министра на увеличаване покупателната стойностъ на нашия левъ. Но мене ми се струва, че по-правилно, по-искрено и по-отговорно на желанията на министерството би било, ако се каже, че намаляването на необлагаемия доходъ отъ 100.000 л. на 80.000 л. е, за да се увеличи числото на данъкоплатците, обложени съ данѣкъ върху общия доходъ.

Министъръ С. Стефановъ: Намалени сѣ приходите на хората.

И. Лѣкарски (д. сг. Ц): Безспорно, че има намаление на приходите на хората, и вие по този начинъ като намалявате, ще обхванете повече данъкоплатци при облагането съ данѣкъ върху общия доходъ, когато иначе биха останали да бждатъ облагани само съ данѣкъ върху приходите или върху занятията.

Министъръ С. Стефановъ: Процентътъ е намаленъ.

И. Лѣкарски (д. сг. Ц): Именно, искамъ да спра вниманието на процента. Прави ми впечатление, че процентътъ е намаленъ чувствително. Когато въ досегашната таблица на облаганията доходите отъ 800.000 до 1.000.000 л. се облагаха съ 32%, а отъ 1.000.000 до 1.500.000 л. съ 34%, споредъ разисквания законопроекта облагането на доходите отъ 1.000.000 до 1.200.000 л. е съ 24%, а за тѣзи надъ 1.200.000 най-големите процентъ е 25%. Това е облагането на голѣмите доходи споредъ новия законопроектъ. Намалява се чувствително процентътъ на облагането на доходите надъ 500.000 л. годишно и надъ 1.000.000 л. годишно. Въ сѣщото време, обаче, процентътъ на облагане доходите отъ 80.000 до 200.000 л. годишно остава такъвъ, какъвто е билъ въ стария законъ — няма намаляване на този процентъ. Когато вие отъ една страна намалявате размѣра на дохода, който не подлежи на данѣкъ върху общия доходъ; когато намалявате процента за облагане на голѣмите доходи, мене ми се струва, че целесъобразно и справедливо ще бжде да направите едно съответно намаление на процента за облагане на тѣзи, които сѣ по-малки. Иначе остава впечатление, че съ настоящия законопроектъ ние ще искаме да облагодетелствуваме само онѣзи, които иматъ голѣми доходи.

Азъ смѣтамъ, че заслужава да спремъ вниманието си сѣщо така и върху процентите на облагането по таблици първа, втора и трета на § 19 отъ законопроекта, съ който се изменя чл. 31 отъ закона за данѣка върху приходите. Новото въ тѣзи таблици е това, че се изменяватъ процентите и се изваждатъ отъ облагането по таблица първа, въ която досега се включваха, търговските предприятия, а отъ облагането по таблица трета — индустриалните предприятия, като се създава една нова, втора таблица, въ

която процентът на облагането с данък сж много по-голям, отколкото бѣха досега. Особено чувствителни сж тѣ за банкерскитѣ предприятия и за застрахователнитѣ дружества. Азъ не зная — обяснение въ мотивитѣ нѣма — доколко тѣ сж целесъобразни. Азъ не зная съображенията на г. министра, поради които прави това чувствително увеличение на тѣзи проценти — чувствително по-голям отъ онѣзи за облагането с данък върху общия доходъ, кждето, както казахъ вече, за голѣмитѣ доходи тѣ сж чувствително намалени.

Г. г. народни представители! Има нѣкои положения въ законопроекта, по които ще имаме случаи при второто четене и въ комисията да се изяснимъ. Има нѣкои несъобразности, които, по моя преценка, не трѣбва да останатъ защото биха били пакостни и защото сж нищо не могатъ да се оправдаятъ.

Не мога да си обясня сжщо така защо се прави едно изключение отъ досега сжществуващата практика по отношение на облагането приходитѣ отъ наеми. Отъ тѣзи приходи се намалява една глобална сума отъ 15% за доходитѣ отъ жилищнитѣ помѣщения, въ които 15% се включватъ всички разходи, които трѣбва да бждатъ спаднати, за да може да се получи чистата облагаема сума. Този процентъ отъ 15% въ действителностъ е много малък — единъ процентъ, който не може да включи въ себе си всички необходими, присжщи разходи по издржката на зданието на жилищното помѣщение. По такъв начинъ това положение, предвидено въ пунктъ 21 на § 28, съ който се измѣня чл. 50 отъ действащия законъ, се явява несправедливо по отношение на собственицитѣ на жилищни помѣщения, защото ще видимъ, че докато за помѣщенията на индустриалнитѣ предприятия се прави едно облекчение, като се постави единъ процентъ за амортизация на капитала, при жилищнитѣ помѣщения не само не се прави това, но се и предвижда по-малък процентъ на приспадане приходитѣ отъ наемитѣ. Собственицитѣ на жилищни помѣщения сж задължени сж данци — както сж днесъ почти всички фактически — и ще трѣбва да плащатъ голѣми платежи, които не ще се покрятъ съ тия 15% и ще се яви голѣма несправедливостъ при облагането на тѣхнитѣ доходи.

Азъ смѣтамъ, че е несправедливо така сжщо, когато за занаятчинтѣ и дребнитѣ търговци се създава патентова система, за другитѣ свободни професии да се оставя една свобода на действие въ смисълъ, че по отношение на тѣхъ не се прави едно изискване да изплатятъ своитѣ данци, да изплатятъ своитѣ задължения къмъ фиска, за да могатъ да продължатъ упражняването на своята професия. Наистина въ чл. 62, § 35 на законопроекта, се дава право на финансовия министъръ, когато пожелае, да спре известно лице съ свободна професия, да упражнява тази си професия, ако не е платилъ данъка си за минало време или за предшестващата година. Но така, както е дадено това право на г. министра алтернативно, че той може въ даденъ случай да спре едно лице да упражнява свободната си професия, ако не е платило данъка си, съ това се дава възможностъ на произволи: дава се възможностъ за едно свободно усмотрение на Финансовото министерство къмъ X, Y, Z да се проявятъ по-големи отстъпки и, макаръ че едно лице има задължение къмъ фиска, да му се даде възможностъ да продължава да упражнява своята професия, а друго лице, къмъ което данъчната администрация би проявила неприязнь, да бжде лишено отъ тази възможностъ. Ето защо тѣзи ограничения трѣбва да бждатъ въ една обща форма и да засегнатъ еднакво всички свободни професии. Смѣтамъ, съ право, ще остане неприятно впечатление у занаятчинтѣ и дребнитѣ търговци, ако, като се създаде за тѣхъ системата на патентитѣ, които ги задължава преди всичко да бждатъ изправни къмъ фиска, се остави една пълна свобода къмъ упражняващитѣ свободна професия. Би било справедливо, ако, като се приеме патентовата система за занаятчинтѣ и дребни търговци, да се възприематъ сжщитѣ ограничения, които се създаватъ за тѣзи две категории данъкоплатци, и по отношение лицата, упражняващи свободни професии. Иначе би се счело, че Парламентътъ, който въ своето болшинство е отъ хора на свободнитѣ професии, е охранилъ себе си, е охранилъ своитѣ членове, които упражняватъ свободна професия, безъ да се е замислилъ за занаятчинтѣ и дребни търговци, които обвързва съ желѣзни вериги и които фактически ще бжде невъзможно да упражняватъ своитѣ професии при режима, който се създава сега съ новия законопроектъ.

Азъ бихъ молилъ г. министра да обърне внимание особено върху следното: като се има предъ видъ, че досега

занаятчинтѣ и дребнитѣ търговци иматъ голѣми задължения къмъ фиска, иматъ неизплатени данъчни задължения къмъ държавата и общинитѣ, да се предвиди едно положение, което да ги улесни при снабдяването имъ съ патенти по новата система; да се създаде едно специално законоположение въ законопроекта, по силата на което да се предвиди единъ периодъ отъ време за изплащане на всичкитѣ имъ досегашни данъчни задължения къмъ държавата, въобще да се създадатъ начини и условия, за да могатъ да се снабдятъ съ патенти и по този начинъ да имъ се осигури продължаване упражнението на професията.

Азъ нѣма да се спирамъ, г. г. народни представители, повече върху по-общитѣ положения на законопроекта. Смѣтамъ, че сж тѣзи малко думи, които казахъ предъ васъ — доколкото имахъ възможностъ да прегледамъ законопроекта, при малкото време, съ което разполагахъ — изпълнявамъ единъ дългъ и заявявамъ, че поради нѣкои удобни целесъобразни измѣнения, които се предлагатъ, и при надеждата, отъ друга страна, че въ комисията ще може да се направятъ съответнитѣ корекции, съответнитѣ съображения на онѣзи положения, които сж несъобразни, които сж тежки, които сж неизпълними; казвамъ, съ тази надежда за изправление на сжществуващитѣ въ законопроекта грѣшки и за облекчаване на известни тежести, които сжществуватъ по отношение на нѣкои производителни слоеве, нашата група ще гласува по начало за законопроекта. (Ржкоплѣскания отъ сговориститѣ — крило Цанковъ)

Председателстващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Димитъръ Джанкардашлийски.

Д. Джанкардашлийски (нац. л): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители. Въ миналата сесия ние бдохме занимавани нѣколко пѣти съ законопроекти, които въ послѣдствие станаха закони, за облекчаване българскитѣ данъкоплатци. Тоя пѣтъ ние сме сезирани съ единъ законопроектъ, който идва да осигурява изключително данци, отъ една страна, по-сигурни за държавата, и, отъ друга страна, по навреме събираеми.

Когато миналата година ние бѣхме сезирани съ законопроекти за опрощаване данци, за облекчаване данъкоплатци, ние бивахме атакувани отъ нашата почитаема лѣвица, че сме щѣли да развращаваме българския народъ по тоя пѣтъ на опрощаване, на облекчаване, по който сме тръгнали. Е добре, днесъ, по тоя законопроектъ, който сега разглеждаме, ние виждаме сжщата тая опозиция, чрезъ тримата досега изказали се оратори, все отъ една и сжща групировка — дветѣ крила на Демократическия сговоръ — да оплаква пѣкъ данъкоплатцитѣ и да иска да не ги облагаме, безъ да си дава смѣтка за нуждитѣ на нашата държава, на която опозицията като че ли патентованъ пазачъ, а отъ друга страна, не мисли и не иска да съдействува на блсковото правителство да намѣри по-сигурни и по-лесно събираеми ресурси за сжществуването на тая държава.

Г. г. народни представители! Въпросътъ, който ни занимава, е наистина отъ едно — какъ да кажа — твърде парливо естество, затуй защото ораторитѣ, които биха вземали думата по него, ако се изкажатъ за законопроекта, ще станатъ неприятни на данъкоплатцитѣ, които законопроектътъ предвижда да бждатъ облагани. Азъ въ тоя моментъ поемамъ тая отговорностъ за себе си, да защитя законопроекта, да се изкажа за него, затуй защото, г. г. народни представители, ако ние, както казахъ, миналата година се занимавахме нѣколко пѣти съ въпроса, по кой начинъ да опрощаваме закъснѣлитѣ данци, по кой начинъ да даваме срокове за тѣхното събиране, това бѣ благодарение на оная данъчна система.

Г. Ляпчевъ казва, че днешниятъ законопроектъ не дава нищо ново. За мене той дава твърде много ново, затуй защото, г. г. народни представители, тукъ се въвежда патентова система за всички видове занаяти, едри и дребни, търговски и индустриални. Искамъ да кажа, обаче, че изобщо тая система не е нищо ново у насъ. Тя и по-рано се прилагаше и досега се прилага още по отношение едни занятия или едни търговии, по-право да кажа, каквото занятие или търговия е кръчмарството. Кръчмарството е една търговия, която досега се упражнява съ патентъ. Тукъ ние съ тоя законопроектъ идваме, така да се изразя, да унифицираме облагането на всички тия занятия, които сж предметъ на настоящия законопроектъ.

Г. г. народни представители! Патентовата система ние тръбва да я възприемем, ние тръбва да я подкрепим тъй както тя е внесена тукъ за разглеждане отъ насъ, затуй защото тя осигурява предварително приходи за държавата, като, разбира се, не се изключва и данъкът върху дохода, който тия — занаятчийт или дребнит търговци — тръбва да платятъ като допълнителен данък върху общия си доходъ. Съ законопроекта, който разглеждаме, размърът на тоя така облагаемъ доходъ е предвиденъ да бжде надъ 80 000 л., когато по досега действащия законъ той бѣ надъ 100 000 л. Постави се въпросъ отъ преждеговорившия г. Лѣкарски, защо става това. Той спори съ г. министра, защо е намаленъ тоя размъръ отъ 100 000 на 80 000 л. На тоя въпросъ е отговорено въ мотивитъ на законопроекта. Намалението е станало затова, защото, както всички вие знаете, приходитъ на нашия народъ сѣ намалѣли, или, съ други думи, както въ мотивитъ на законопроекта е казано, левътъ вътрешно е поскѣпналъ и заради това справедливо е да се слѣзе въ размѣра на облагането отъ 100 000 на 80 000 л.

Г. г. народни представители! По начало — и въ туй отношение азъ идвамъ да се съглася съ мотивитъ въ законопроекта, като същевременно отговарямъ на г. Лѣкарски — справедливо ще бжде, ако искаме да дадемъ приходи на нашата държава, да възприемемъ и тоя мѣроприятие на законопроекта — патентовата система. За смѣтка на това, г. г. народни представители, ние имаме новото положение въ законопроекта, което третира и дребнитъ занаятчи и търговци, и едритъ занаятчи, търговци и индустриалци на равна нога, туря ги подъ единъ знаменателъ, като имъ признава единъ екзистенцъ-минимумъ, изключващъ се отъ облагането и възлизащъ на 18 000 л. годишенъ доходъ. Това е една справедлива мѣрка, по силата на която всѣки ще има 18 000 л. необлагаеми — нѣщо което, ми се струва, не е било въ миналото наше законодателство. Ние ще тръбва да възприемемъ туй начало.

С. Петковъ (нац. л.): То съществува и сега.

Д. Джанкардашлийски (нац. л.): Ако, г. г. народни представители, тая цифра ви се вижда малка, въ комисията ние бихме могли да разширимъ размѣра на тоя екзистенцъ минимумъ, да увеличимъ цифрата. Но азъ намирамъ принципа въ законопроекта за твърде справедливъ и твърде модеренъ дори, ако щете. Тѣй тръбва да бжде.

С. Петковъ (нац. л.): Той съществува и въ сегашния законъ.

Д. Джанкардашлийски (нац. л.): Г. г. народни представители! Другъ би билъ въпросътъ, ако ние бихме претендирали тукъ за едни съвършено нови законопроекти, както за прѣжитъ данѣци, така и за косвенитъ данѣци. Такъвъ законопроектъ би билъ желанъ. Но г. министърътъ въ малкото експозе, което направи въ началото на заседанието, каза, че е невъзможно днесъ да внесе такива законопроекти, и че въ близко време може би ще ни сезира съ такива. Следователно, настоящиятъ законопроектъ не изключва внасянето на ония голѣми законопроекти, за които се каза, че били споменати и въ тронното слово. Г. г. народни представители! И ние отъ болшинството тръбва да държимъ за внасянето на тия законопроекти. Противното би било измама на българския народъ. Ние ще тръбва да бждемъ въ очакване, че презъ тая сесия, макаръ презъ втората ѣ половина, тия законопроекти ще дойдатъ тукъ, ще видятъ бѣлъ свѣтъ и ще станатъ закони, а не да стоятъ само въ Министерството на финанситъ и по тѣхъ да се правятъ изявления отъ известни чиновници, че направилъ единъ законопроектъ съ 800 члена, другъ съ 280 члена и пр., и пр.

С. Петковъ (нац. л.): Само че дали ще дойдатъ тукъ, г. Джанкардашлийски!

Министъръ С. Стефановъ: Готови сѣ вече, г. Петковъ.

Д. Джанкардашлийски (нац. л.): Азъ вѣрвамъ, че ще дойдатъ, г. Петковъ,

С. Петковъ (нац. л.): Защо не ги внасяте, г. министре, щомъ сѣ готови?

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): За предпочитане е кърпежътъ предъ по-голѣмитъ закони.

Министъръ С. Стефановъ: Не могатъ да се внесатъ такива законопроекти, защото тѣ тръбва да бждатъ изпра-

тени по всички институти въ всички градове на България поне 6 месеца или 3 месеца преди това, за да се произнесатъ по тѣхъ.

С. Петковъ (нац. л.): Ще чакате да ги внесете, когато паднете отъ властъ!

Министъръ С. Стефановъ: Тия два законопроекта сѣ части отъ голѣмитъ законопроекти, които не могатъ да се внесатъ така набързо, защото засѣгатъ една материя, която 50 години е разработвана у насъ. Ако искате, още утре мога да ги внеса.

Д. Джанкардашлийски (нац. л.): Азъ намирамъ, че има и други обекти за облагане, които могатъ да влѣзатъ въ този законопроектъ, напр., доходитъ отъ 60 000 л. нагоре на семействата. Азъ казвамъ, че екзистенцъ-минимумътъ отъ 18 000 л. тръбва да бжде увеличенъ. Съгласенъ съмъ това да стане въ комисията, а вѣрвамъ че и г. министърътъ, който е позволилъ да бжде отпечатано това въ проекта, не ще бжде оня човѣкъ, който не ще се съгласи да увеличимъ цифрата отъ 18 000 л. нагоре, докѣдето ще намѣримъ ние за целесъобразно.

И. Драгойски (д.): Толкова е и въ сегашния законъ. Новото е това, че на вѣнчило се предвижда сега 18 000 л., а ако въ една къща станатъ 2—3 вѣнчила, 2—3 пѣти по 18 000 л. не сѣ облагаеми.

Д. Джанкардашлийски (нац. л.): Добре. — Новото и справедливо въ законопроекта го намирамъ въ таблицитъ въ законопроекта, съ изключение на оная таблица, на която се спре г. Лѣкарски, като каза, че тя облагодетелствува по-богатитъ, за смѣтка на по-слабитъ — позволете така да се изразя — защото колкото доходътъ нараства, толкова процентното облагане е намалено. Правя тая бележка и мисля, г. г. народни представители, че и тукъ, и въ комисията, ние ще тръбва да се спремъ на тая таблица и да коригираме въ това отношение законопроекта, като предвидимъ едно справедливо облагане. Не може, напр., съ 10% да обложимъ 10-тѣ хиляди лева — говоря примѣрно — а също така съ 10% да обложимъ и 100-тѣ хиляди лева доходъ. Ако направите една смѣтка по цифритъ, така, както сѣ дадени въ тая таблица, горе долу, ще видите да се съгласите, че това е така. И азъ вѣрвамъ, че и въ тоза отношение корекции ще се направятъ въ комисията.

Въ законопроекта, г. г. народни представители, се третира въпросътъ и за внасенитъ погрѣшно бонове. Азъ смѣтамъ, г. г. народни представители, че макаръ въ други закони ние да бѣхме казали, че известни данѣци се внасятъ само въ левове, то, щомъ тукъ се повдига въпросъ за надвнесени бонове, че тръбва да бждатъ приети за всѣкакъвъ видъ данѣци на данѣкоплатцитъ, умѣстно ще бжде да разрешимъ проблемата за нашитъ неизплатени държавни бонове, като позволимъ на окръжи, на търговски камари, на общини, пѣкъ и на частнитъ данакоплатци да изплащатъ данѣцитъ си, докато тѣ разполагатъ съ своитъ бонове, особено тѣзи, които сѣ поименни и не могатъ да бждатъ предметъ на никаква обмѣна или търговия. Азъ също тѣй ще моля г. министра да се съгласи съ насъ да направимъ въ туй отношение едно облекчение на ония наши граждани, които днесъ иматъ налице бонове и не могатъ никѣде за нищо да си послужатъ съ тѣхъ.

Една бележка, която има да правя, г-да, по този законопроектъ, то е опасността отъ засилването компетентността или властъта на данѣчната администрация. Тѣй, както е въ законопроекта, комисията да се състои отъ единъ председател отъ занаята и данѣчния началникъ, е твърде опасна работа. Азъ смѣтамъ, че и тукъ ще тръбва г. министърътъ да се съгласи да направимъ надлежитъ корекции, надлежитъ поправки за по-голѣма сигурностъ при облагането на данѣкоплатцитъ, като комисията бжде малко поразширена.

И последна една бележка, г. г. народни представители, имамъ да направя; тя е за инстанциитъ за обжалването. Тѣй както е предвидено въ законопроекта, да се обжалва направо само до министерството или до министра, това буди у мене едно сериозно опасяване, едно сериозно страхуване. Не че азъ ще се страхувамъ отъ г. министра. Нашиятъ народъ, ей тѣй, е загубилъ малко вѣра особено въ данѣчнитъ ни власти, за съжаление. Не зная какво тръбва да направимъ, за да можемъ да убедимъ този народъ, че нашата данѣчна администрация е справедлива, или ще бжде всѣкога справедлива. Обаче тѣкмо тамъ сѣ най-много роптанията. И ако досега ние имаме за инстанции сѣдилищата, кѣдето да се обжалватъ такива облагания, сега, ако оставимъ само на контролната комисия въпроса, смѣтамъ, че той нѣма да бжде добре разрешенъ и ще оставимъ едни съмнения у народа, че ние искаме, въ же-

ланието си по-скоро да събираме данъците, да не му дадем достатъчна гаранция за мѣстата, какъто той досега е привикнал да прави своите обжалвания, съ доказателства и съ защита, което е най-важното въ случая, г. г. народни представители.

Съ тѣзи нѣколко бележки, г-да, азъ завършвамъ и заявявамъ, че ще гласуваме за законопроекта. И моля г. министра, при направените бележки, да се съгласи, въ комисията да направимъ всичко онуй, което трѣбва да се направи за по-скорошното събиране на данъците. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Другъ иска ли думата?

Г. Костовъ (раб): Азъ искамъ думата.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Имате думата. Съгласно практиката въ Парламента, председателятъ не моли депутатитѣ да взематъ думата.

Г. Костовъ (раб): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Предложеніятъ законопроектъ е частъ отъ данъчната политика на Народния блокъ. Тогава, когато Народниятъ блокъ се формираше, тогава, когато Народниятъ блокъ стиваше долу да иска гласа на българския народъ, когато трѣбваше да се изтрѣгнатъ по пътя на една демагогия гласоветѣ на селянитѣ, специално представителитѣ на Земледѣлския сѣюзъ, участвуващи въ Народния блокъ, нашироко провъзгласяваха искането за унищожение на сѣществуващата данъчна система и за прогресивно подходното облагане.

Г. г. народни представители! Какви сѣ мотивитѣ на правителството да внесе този законопроектъ? По въпроса за данъчната политика на Народния блокъ има много нѣщо да се каже. Ясно е, че тази политика по нищо не се различава отъ политиката на всички досегашни правителства, по нищо не се различава отъ политиката на миналитѣ правителства. Тази политика и днесъ е насочена къмъ засилване облагането и събирането на данъцитѣ отъ трудящитѣ се маси въ нашата страна. Ние виждаме отъ даннитѣ, които имаме за реализирането на държавния бюджетъ, че постѣпленията на държавата и специално постѣпленията отъ данъцитѣ катастрофално падатъ. Последниятъ бюджетъ на миналия режимъ, на кабинета Ляпчевъ, който бѣ твърде голѣмъ, къмъ 8 милиарда лева, свърши съ единъ грамаденъ дефицитъ, защото бѣха реализирани приходи 5.100.000.000 л., фиктивниятъ бюджетъ на днешното правителство, който се спре сѣщо така на малката цифра 7.300.000.000 л., въпреки, че той бѣ бюджетъ на национални икономии, както тогава го обявиха неговитѣ създатели, сѣщо така застрашава да свърши съ грамаденъ дефицитъ. И ако днесъ има едно уязвимо мѣсто, ако има една слаба позиция, която застрашава господството на българската буржоазия въ настоящия моментъ, това е катастрофалното състояние на държавнитѣ финанси, катастрофалното спадане постѣпленията отъ приходитѣ, което застрашава да раздруска изъ основи всички държавни служби и което значи разложение на държавния апаратъ на буржоазната държава, на зрѣване на една отъ предпоставкитѣ за една политическа криза . . .

С. Таковъ (з): Защо плачешъ тогава?

Г. Костовъ (раб): . . . за смѣна на вашето господство и дохождане властта на работницитѣ и селянитѣ. (Ржкоплѣскания отъ работницитѣ)

С. Таковъ (з): Блажени върующи!

И. Драгойски (д): Каквъ дялъ вие ще имате тогава въ социалната революция?

В. Мариновъ (д): Тогава въпросътъ ще се ликвидира безъ революция!

И. Драгойски (д): Вашата конспиративна дейность въ таквъ случай става излишна.

Г. Костовъ (раб): Г. г. народни представители! На това не е чуждъ, макаръ и съ заобикалки да го е казалъ, и г. министърътъ на финанситѣ. Въ мотивитѣ къмъ законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за данъка върху приходитѣ, който ни препраща къмъ другия законопроектъ за измѣнение и допълнение на закона за съ-

биране прѣжитѣ данъци, се казва следното: (Чете) „Отъ друга страна, при днешното стѣснено положение на държавното съкровище, необходимо е да се опредѣли своевременно какъвъ ще бѣде облогътъ на данъкоплатцитѣ“. Ясно е, че това иде напълно да потвърди, че действително правителството е въ много стѣснено, въ много тежко положение.

И. Драгойски (д): Това е вѣрно.

Г. Костовъ (раб): И ясно е, каква ще бѣде политиката на правителството на Народния блокъ. Тя ще бѣде да търси нови ресурси, да търси ново увеличение приходитѣ на държавата по пътя на засилването, по пътя на увеличението на данъчнитѣ тежести, които ние знаемъ, че въ нашата страна се понасятъ изключително отъ трудящитѣ се маси.

И действително, г. г. народни представители, този законопроектъ донася ли облекчение на положението на българскитѣ данъкоплатци или е отражение на демагогията, която вие правите? Той иде да ви демаскира за лишенъ пътъ, че вие ще следвате политиката на всички досегашни български правителства. И вие съ всѣки единъ законъ, който има за целъ да урежда материята на данъцитѣ, носите нови тежести, носите ново увеличение на данъцитѣ. Знае се какво е тежко положението на българския данъкоплатецъ, знае се какво е тежко положението на българскитѣ селяни, знае се какво е тежко положението на дребнитѣ производителни съсловия изъ градоветѣ, но вие въпреки, че днешното данъчно бремѣ е тежко, въпреки, че днешнитѣ данъци сѣ непоносими, въпреки че българскитѣ данъкоплатци не плащатъ своитѣ данъци, искате на нова смѣтка да увеличите тѣхнитѣ данъци и по пътя на другия законопроектъ, на законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за събиране на прѣжитѣ данъци, искате да организирате своята данъчна машина така, щото действително да можете да изсмуквате, да събирате, въпреки всичко, данъцитѣ.

Ц. Стоянчевъ (з): Кой гласува данъци, безъ да иска да ги събира?

Г. Тонковъ (з): Има ли кой да гласува данъци, безъ да ги събира?

Г. Костовъ (раб): Г. г. народни представители! Не увеличение на данъцитѣ, а, напротивъ, трѣбва да унищожимъ данъцитѣ за всички трудящи се слоеве въ нашата страна, които получаватъ единъ минималенъ доходъ, необходимъ за тѣхното сѣществуване.

С. Даскаловъ (з): Въ Русия трудящитѣ плащатъ данъцитѣ.

Г. Костовъ (раб): Вие, които много плачете и проливате крокодилски сълзи за трудящитѣ се селяни, вие и днесъ оставяте необложенъ българския капиталъ. Вие, които въ продължение на десетилѣтия само вършехте демагогия съ прогресивно-подоходното облагане, днесъ идете да окочите съ още по-тежки вериги българския данъкоплатецъ, да отегчите още повече тежкото положение на българския данъкоплатецъ.

И. Василевъ (з): Известно ли Ви е на Васъ, г. Костовъ, че въ Русия се падатъ по 9 хиляди лева данѣкъ на глава? Като нѣма капиталисти въ Русия, кой плаща тоя данѣкъ?

Г. Костовъ (раб): Г-да! Азъ бихъ ви отговорилъ на този въпросъ, но веднага г. председателятъ по-силно ще вземе да удря камбаната.

И. Василевъ (з): Отговорете колко е бюджетътъ на Русия и отъ къде се събиратъ срѣдствата за него.

Г. Костовъ (раб): Бюджетътъ на Русия е 27 милиарда рубли, но това е единъ стопански бюджетъ.

И. Василевъ (з): Отъ къде се събиратъ тия пари?

Г. Костовъ (раб): Въ него имате бюджетитѣ на всички социалистически предприятия, на цѣлата социализирана индустрия.

И. Василевъ (з): Отговорете, отъ къде се събиратъ тия срѣдства, щомъ нѣма данъци?

Г. Костовъ (раб): Тамъ индустрията е социализирана,

Т. Тонковъ (з): Тамъ, като нѣма чорбаджии, отъ къде ги взематъ тия пари?

Г. Костовъ (раб): Тамъ бюджетътъ е стопански, не е като вашия бюджетъ.

С. Таковъ (з): Тамъ има експлоатация на трудовия народъ.

Г. Костовъ (раб): Бюджетътъ тамъ не е като вашия бюджетъ, по силата на който вие ограбвате българскитѣ трудящи се маси и не имъ давате нищо. Съ вашия бюджетъ вие плащате старитѣ ваши прегрѣшения и престѣпления, плащате дълговетѣ които сте правили за вашата националистическа политика. Цѣлиятъ вашъ бюджетъ е консомативенъ. По кое министерство вие имате стопански бюджетъ за строителство?

Н. Йотовъ (з): Вие подкрепихте заема въ 1914 г. Парусъ доведохте тукъ тогава.

Г. Костовъ (раб): Въ Съветска Русия бюджетътъ е строителенъ. Само 4% отива за административни разноски. А цѣлиятъ вашъ бюджетъ е консомативенъ и отива за армията, полицията и вашата бюрократизирана държавна машина.

Е. Поповъ (з): Колко е бюджетътъ на руската армия?

И. Василевъ (з): Известно ли Ви е, че 800 милиарда лева отиватъ за руската армия?

Г. Костовъ (раб): Г. г. народни представители! Отъ мотивитѣ на законопроекта ясно проличава, каква е целта му.

С. Таковъ (з): Тебе какво те интересува този законопроектъ?!

Г. Костовъ (раб): Спестовнитѣ влогове по-оесезателно ще бждатъ обложени.

Н. Йотовъ (з): Едритѣ ще закачи само, дребнитѣ освобождава. Вие за едритѣ ли плащате?

Г. Костовъ (раб): На дребнитѣ занаятчи и търговци вие много ловко искате предварително да имъ вземете това, което се полага кесарю.

Н. Йотовъ (з): Ако има едно семейство 180.000 л. въ Спестовната каса, ще му взематъ данъкъ, а до сега не се вземаше.

Г. Костовъ (раб): Това сѣ палиативи.

Отъ мезинството: А-а-а!

С. Таковъ (з): На васъ не може да се угоди.

А. Капитановъ (з): Въ Русия 15 години палиативи правите!

Г. Костовъ (раб): Абсолютно нищо нѣма да се постигне. Азъ накрая ще ви кажа, какво ние ще ви предложимъ.

С. Таковъ (з): Карай!

Г. Костовъ (раб): Вие искате по пѣтя на патента да заставите всички дребни занаятчи и търговци предварително да платятъ на държавата това, което тя иска отъ тѣхъ. Г. министърътъ на финанситѣ, сигурно за ирония, казва въ мотивитѣ, че названието: „Патентното облагане“ е запазено повече отъ съображения за психологическо въздействие. Тукъ нѣма психология, има ясна политика на насилие, на едно предварително принудително събиране на данъка, който трѣбва да платятъ дребнитѣ търговци и занаятчи.

Н. Йотовъ (з): Плащането на данъкъ насилие ли е?

Г. Костовъ (раб): Вие тукъ за демагогия сте прокарали премахването на известни данъчни облаги на нѣкои индустриални предприятия. Но капиталътъ винаги е ималъ възможностъ да се измъкне и вие нѣма да го уловите съ този законъ. Ето защо ние ясно и категорично издигаме нашето искане: . . .

С. Таковъ (з): Казвай лозунгитѣ.

Г. Костовъ (раб): . . . опрощаване на данъцитѣ, освобождаване отъ данъци всички трудящи се работници, селяни, занаятчи и служащи, като се въведе единъ единственъ данъкъ, който да легне въоуху гърба на имущитѣ класи и по пѣтя на една прогресия въ облагането да достигнемъ до национализиране, до конфискация на капиталитѣ. (Ржкоплѣскания отъ работниците)

Т. Тонковъ (з): Следъ това какво ще правите?

Г. Костовъ (раб): Защото само по този начинъ ще бждатъ защитени интереситѣ на трудящитѣ се маси, защото само тогава ще стане унищожението на данъцитѣ и на задълженията на трудящитѣ се работнически и селски слоеве въ нашата страна и ще се подобри тѣхното положение. Но това вие (Сочи земледѣлцитѣ) нѣма да го направите. Вие сте се дали вече открито подъ наемъ на българската буржоазия. Това ще го направимъ ние, . . .

Отъ земледѣлцитѣ: Кой сте вие?

Г. Костовъ (раб): . . . работниците и селянитѣ, съ своя работническо-селски трудовъ блокъ. (Ржкоплѣскания отъ работниците)

С. Таковъ (з): Заедно съ Дойчиновъ!

А. Капитановъ (з): (Къмъ Г. Костовъ) Иди Филипъ Рафайловъ да те научи на комунизъмъ.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Стефанъ Петковъ.

Обаждаатъ се: Нѣма го.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Стефанъ Даскаловъ.

Обаждаатъ се: Нѣма го.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Листата на ораогитѣ е изчерпана.

Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Понеже се явиха при менъ доста народни представители, които изказаха желание да говорятъ, но не сѣ готови тази вечеръ и, съобразявайки се съ бележкитѣ, които се направиха и които считамъ, че сѣ основателни, азъ съмъ съгласенъ, предъ видъ важноста на законопроекта, да дадемъ възможностъ на всички желаючи да се изкажатъ по законопроекта, като сега вдигнемъ заседанието. Понеже за утре ще бжде поставена на първо мѣсто интерпелацията, законопроектътъ ще бжде на второ мѣсто.

За утрешното заседание предлагамъ следния дневенъ редъ:

1. Отговоръ на запитването, отправено до г. министра на правосъдието отъ народния представителъ д-ръ Н. Думановъ.

Първо четене законопроектитѣ:

2. За измѣнение и допълнение на закона за данъка върху приходитѣ (продължение разискванията).

3. За измѣнение и допълнение на закона за събиране на прѣкнитѣ данъци.

Доклади:

4. На комисията по провѣрка на изборитѣ (Старозагорски, Новоагорски и Горноорѣховски).

5. На прошетарната комисия.
6. Първо четене предложението за изменение нѣкои членове отъ правилника за вътрешния редъ на обикновено Народно събрание.

Второ четене законопроектиѣ.

7. За етажната собственостъ.
8. За карьеритѣ.
9. Разглеждане заявлението на народния представителъ

Христо Трайковъ Христовъ да му се отпустнатъ дневнитѣ пари за времето, презъ което е билъ задържанъ въ затвора.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Които приематъ предложениа дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 18 ч. 58 м.).

Подпредседателъ: Н. ЗАХАРИЕВЪ

Секретаръ: Д. ТОТЕВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: Д. АНТОНОВЪ